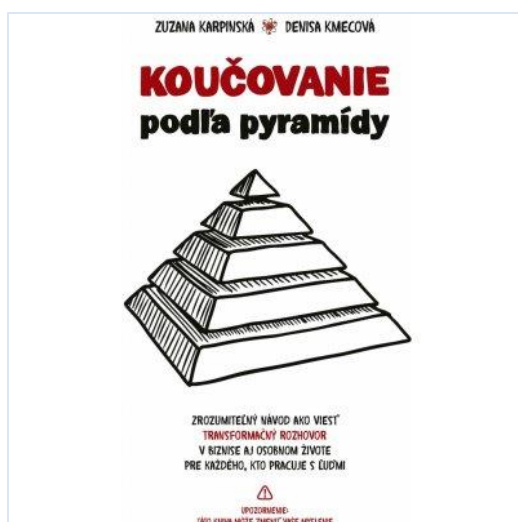

RECENZE

KARPINSKÁ, Zuzana, KMECOVÁ, Denisa. *Koučovanie podľa pyramídy: zrozumiteľný návod ako viesť transformačný rozhovor v biznise aj osobnom živote pre každého, kto pracuje s ľuďmi*. Bratislava: Business Coaching College, 2017. ISBN 978-80-972617-0-2.

Mgr. Katarína Mária Vadíková, PhD.

Publikácia *Koučovanie podľa pyramídy: zrozumiteľný návod ako viesť transformačný rozhovor v biznise aj osobnom živote pre každého, kto pracuje s ľuďmi*, ktorá vyšla v roku 2017 z dielne majiteliek prvej koučovacej školy Business Coaching College na Slovensku, nie je len jednou z učebníc o koučovaní. Ide

o prvú slovenskú učebnicu koučovania vôbec. Ešte v roku 2017 získala nomináciu na Knihu roka v kategórii Životný štýl (Panta Rhei Awards) a odporúčanie Medzinárodnej federácie koučov (ICF) ako vhodný učebný materiál pre všetky akreditované kurzy pre prípravu mladých koučov na medzinárodnú akreditáciu. V tomto smere publikácia už disponuje interdisciplinárnym radom recenzií a ohlasov. V súvislosti s mojou profiláciou v odbore etika a s využitím zážitkovej analýzy využitia učebnice počas školenia autorkami publikácie, svoju recenziu zameriam predovšetkým na jej prakticko-filozofický, tzn. etický odkaz pre kohokoľvek, kto ju vezme do rúk. Nie je totiž výhradne určená študentom a mladým koučom, ktorí sa pripravujú na medzinárodnú akreditáciu, ale ako uvádzajú samotné autorky v názve publikácie: pre každého, kto pracuje s ľuďmi.

Publikácia prezentuje patentovaný štýl koučovania podľa pyramídy. Filozoficky vychádza zo systému uvažovania humanistickej psychológie s prvkami rogeriánskych dialogických zdieľaní. Maslowova pyramída potrieb sa môže považovať za inšpiratívny vzorec pyramídy koučovania, ale iba ako formátový rámec. Pyramídový vzorec koučovania podľa Karpinskej –

Kmecovej je heuristikou koučovania – citlivou prácou s autotransformačným potenciálom, ktorý koučovaný v procese výstupu na vrchol objavuje vo forme premýšľania, deskripcie, formulovania a uvedomenia. Dôraz na vyslovené a počuté slovo s predpokladom formulácie a formácie do činov, odkazuje na inšpiráciu filozofiou jazyka a korešponduje s metódami analytickej filozofie. Výstup na pyramídu metodologicky znamená 1. analýzu a kontinuálnu verifikáciu potreby jej hĺbok až k jadrú problému (mapovanie východísk, identifikácia a dekonštrukcia paralýzy v rozhodovaní, psychologických blokov (postojov, lojalít, presvedčení) – výsledkom je dohodnutie kontraktu resp. špecifikácia témy, 2. zhrnutie výsledkov analýz prostredia, východísk uvažovania a identifikácia nástrojov, tzn. uvedomenie si potenciálu, ktorý existuje alebo ho možno v blízkej prítomnosti dosiahnuť; 3. Sherlockovskú dedukciu možností z potenciálu (zdrojov) a vzápätí rekonštrukciu a zostrojenie plánu; 4. stotožnenie sa s výsledkami koučovania, prijatie zodpovednosti a autonómie rozhodnutia; 5. zhodnotenie procesu, osobnostné posilnenie a time&task manažment rozhodnutia. Pyramídový charakter konštrukcie vyjadruje nielen množstvo práce kouča na tej-ktorej úrovni, ale zdôrazňuje význam nosnosti informácie pre konečné rozhodnutie koučovaného. Práve filozofický konštruktivizmus je tretím systémom uvažovania koučovania podľa pyramídy. Učebnica je zostrojená ako pyramída. Obsahuje úvodné vysvetlenie ako ju čítať, úvod do problematiky, základnú terminológiu a metodológiu, použitú literatúru i literatúru k ďalšiemu štúdiu.

Referencie, ktoré autorky zbierali v priebehu tvorivej interakcie so študentami počas školení, sú netradične povkladané ako v prednej časti za obálkou knihy, tak na obálke knihy, čo pôsobí rušivo, keďže sa netýkajú priamo textu, ale sú skôr reklamou na školu, z ktorej dielne učebnica vzišla. Vytvárajú dojem prekrytia majestátnej pyramídy (učebnice) drobným saharským pieskom (referencie), ktorý sfúkne čas (recenzie). V tomto zmysle by bolo zaujímavé zvážiť revidované vydanie v podobe e-knihy.

Ilustrácie Inky Výbohovej text prevzdušňujú, schematizujú, vhodne členia a centrujú čitateľovu pozornosť, i mu uľavujú z náporu informácie. Text samotný je didakticky i schematicky prehľadný, štruktúrovaný, bohato diverzifikovaný. Použitá je hravá čierno-červeno-biela grafika, ktorá dynamicky upriamuje aj bočný pohľad čitateľa na to, čo je dôležité. Umožňuje ľahkú orientáciu či už podľa usmernení činnosti, emócií, terminológie, metodológie. Učebnica je mimoriadne dobre didakticky premyslená, keďže už pri samotnom listovaní, a nie až pri štúdiu čitateľa nielen tematicky strháva, ale hneď učí. Postranné odkazy sú totiž nielen zdôraznené hlavné idey, ale priamo imperatívy etického koučovania, hlavné tézy, mottá, či provokatívne tézy. Cez QR kódy si čitateľ môže stiahnuť koučovacie nástroje z webu, nájsť zoznamy certifikovaných koučov a link na etický kódex kouča. Ťažie celky textu sú prekladané životnými príbehmi koučov, ktoré povzbudzujú na ceste ku koučovaniu.

Osobitým bonusom knihy je jej praktické zameranie – priame koučovacie riešenie tém s aplikovaním metód, plné

návodov, upozornení a niekedy živé natoľko, že, ak sa nezbadáte, čítate krátku poviedku. Autorky sa ku knihe vyjadrili, že ide o knihu, akú chceli mať pre seba, keď sa učili koučovať ony. Na obálke knihy zaznamenali krátke varovanie: Táto kniha môže zmeniť Vaše myslenie. Ak sa preto po prvotnom prečítaní, po štúdiu a možno aj po získaní medzinárodnej akreditácie a ďalšom - opätovnom zahĺbení do riadkov učebnice odosobníme a pozrieme sa na text ako takýmto spôsobom školený kouč, zistíme, že samotná učebnica je napísaná ako auto-transformačný rozhovor autoriek. V tomto zmysle ju možno potom analyzovať metodikou existenciálnej analýzy ako autentickú výpoveď o procese, ktorý sa uskutočňuje a deje – o situácii koučovania. Z tohoto hľadiska sa javí ako zrejme, že pre autorky bolo dôležité zachytiť prítomnosť diania transformácie počas rozhovoru medzi koučovaným a koučom – autentický moment precitnutia, otvorenia sa, sprístupnenia sa, prijatia sa so všetkým, čo sa objavilo ako dôležité. Ak skúmame vrstvenie v pyramíde (kontakt, kontrakt, zdroje, akcia, prínos) je bielo-čierne, ale AKCIA je červeným. V nej sa totiž umocňuje objavené (zdroje, potenciál), stotožňuje objavený (identita a zodpovednosť koučovaného), zvláda plán (mobilizujú sily), čo vedie k odhodlaniu a rozhodnutiu k činom. Bez podložja by červenú vrstvu koučovaný neustál – preto si ich potreboval zostaviť, tzn. premyslieť, aby získal dostatok síl (moc, odvaha, vláda, totožnosť). Ak postupne prechádzame zapájanie jednotlivých metód v koučovacích rozhovoroch študent hľadá dovnútra procesu, ktorý sa pri koučovaní deje a doslova vidí (vizualizácia), sedí

a načúva radám mentorského kruhu, točí sa v kolese zdrojov, rozpína v škále zhodnotení (a podobne) – prežíva funkčnosť jednotlivých metód, je vtiahnutý do deja ich aplikácie, možno sa aj niekedy zamyslí spolu s koučovaným nad odpoveďou a vyruší ho iná – tá napísaná toho koučovaného z knihy. Aj tento moment je procesom spoznávania koučovania – trénuje sa sústredenosť na koučovaného, vnímanie jeho potrieb, pomyselné usadenie sa vzadu, aby koučovaný vynikol vpredu – aktívne počúvanie s porozumením. V tomto ohľade je učebnica živým, nestarnúcim materiálom, z ktorého kouč a každý, kto pracuje s ľuďmi, môže kontinuálne čerpať sily, a nielen informácie, v dialogickom úsilí pomoci druhým v ich životnom príbehu.

Z hľadiska dejín filozofického uvažovania preto možno v učebnici nájsť aj mnohé iné systémy uvažovania, ako tie, ktoré boli metodicky využité pre zostrojenie pyramídy (konštruktivizmus, behaviorizmus, filozofia času a jazyka, rogeriánizmus, maslowizmus a iné). Objavujú sa v nej prvky sokratovskej mamaieutiky, dialogickej filozofie, existencializmu a situacionizmu, filozofie mysle, filozofie zodpovednosti, filozofie dôvery. Z charakteru publikácie, zámeru, charakteristiky adresáta, podľa formy didaktiky, logiky textu, kauzality obsahového spracovania, formátovania textu je zrejme, že autorky nemali ambíciu tematicky spracovať filozofiu koučovania, avšak pozornému čitateľovi umožnili sa o nej dočítať medzi riadkami. V tomto ohľade by si učebnica rozhodne zaslúžila podrobný exaktný interdisciplinárny výskum a nielen recenziu.

Publikácia je určená pre každého, kto pracuje s ľuďmi, a tak i pre reprezentantov pomáhajúcich profesií v celej škále ich rôznorodých profilácií. Patria sem aj zástupcovia z radov vysokého či stredného manažmentu, školskej či verejnej správy, neziskových organizácií, športu i politiky – každý, kto je ochotný hľadať v sebe a v iných cestu k dobrému, vôľu sa zmeniť, nie meniť ostatných, ale načúvať múdrosti srdca. Metodicky je

určená záujemcom o školenia v koučovaní, pri príprave na medzinárodnú akreditáciu a kontinuálne vzdelávanie. Didakticky spĺňa požiadavky pre zaradenie do učebných osnov stredných a vysokých škôl. V bežnom živote môže uľahčiť komunikáciu v rôznych typoch vzťahov – rodinných, sociálnych, spoločenských.